

Turizm Eğitiminde Toplumsal Cinsiyet Eşitliği: Türkiye’de Yükseköğretim Turizm Eğitimi Üzerine Bir Değerlendirme

Saadet ZAFER KAVACIK

Arş. Gör. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Turizm İşletmeciliği, Konya, Türkiye
saadet.zaferkavacik@erbakan.edu.tr

Makale Bilgileri

Makale Geçmişi

Geliş: 07/03/2024
Kabul: 23/06/2024
Yayın: 30/06/2024

Anahtar Kelimeler:
Toplumsal Cinsiyet,
Toplumsal Cinsiyet
Eşitliği, Turizm
Eğitimi, Türkiye

Jel Kodları: I21, I23,
I24, Z32

ÖZ

Toplumsal cinsiyet eşitliği, bölgesel ve küresel sürdürülebilir kalkınma için en önemli değerlendirme ölçütlerinden biridir. Turizm, küresel bir ekonomik ve sosyal olgu olarak sürdürülebilir kalkınmayı desteklemektedir. Turizm özelinde, Türkiye’de üniversite eğitiminde toplumsal cinsiyet perspektifinin analizi çalışmalarının az olması nedeniyle literatürde oluşan boşluğu azaltmak amacıyla, mevcut araştırmada turizm eğitiminde toplumsal cinsiyet eşitliğinin durumu araştırılmaktadır. Çalışma nitel bir araştırma olup toplumsal cinsiyet eşitliği ve turizmle ilgili raporlar, planlar ve akademik makaleler gibi ikincil kaynaklardan yararlanılmıştır. Ayrıca nitel araştırma kapsamında Web of Science (WoS) ve Scopus veri tabanlarında indekslenen turizm, toplumsal cinsiyet ve toplumsal cinsiyet eşitliği temalı makalelerin yıl, ülke, WoS kategorisi ve sürdürülebilir kalkınma hedefi (SKH) gibi değişkenlere göre dağılımı gösterilmiştir. Ayrıca Türkiye’de Yükseköğretim Kurulu veri tabanında bilim alanı “*turizm*” olan akademisyenlerin cinsiyet dağılımı ile Türkiye’deki üniversitelerin çeşitli fakültelerinde yer alan Turizm İşletmeciliği bölümlerine son dört yılda kayıt yaptıran öğrencilerin cinsiyet dağılımı sunulmuştur. Aynı zamanda dünya ve Türkiye özelinde Cinsiyet Açığı Endeksi değerleri paylaşılmıştır. Turizm ve toplumsal cinsiyet üzerine ilk çalışma 1980 yılında yapılmıştır. “*Turizm*”, “*toplumsal cinsiyet*” ve “*toplumsal cinsiyet eşitliği*” temalarında hazırlanan çalışmalar en fazla “*Ağırlama Eğlence Spor Turizm*” WoS kategorisinde ve 11. Hedef Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar SKH hedefine yönelik yapılmıştır. Hem bilim alanı turizm olan akademisyenlerde hem de Turizm İşletmeciliği bölümüne yerleşen öğrencilerde genel olarak erkek sayısı kadınlara göre daha fazladır. Dünya ve Türkiye’deki Cinsiyet Açığı Endeksi değerleri, eğitimde ve eğitim yoluyla toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması ve güçlendirilmesinin daha fazla zamana ihtiyacı bulunduğunu göstermektedir.

Gender Equality in Tourism Education: An Evaluation of Türkiye’s Higher Tourism Education

Article Info

Article History

Received: 07/03/2024
Accepted: 23/06/2024
Published: 30/06/2024

Keywords:
Gender, Gender
Equality, Tourism
Education, Türkiye

Jel Codes: I21, I23,
I24, Z32

ABSTRACT

Gender equality is one of the most important assessment criteria for regional and global sustainable development. Tourism supports sustainable development as a global economic and social phenomenon. In order to reduce the gap in the literature due to the lack of studies analysing the gender perspective in university education in Türkiye, the current study investigates the status of gender equality in tourism education. In addition, within the scope of qualitative research, the distribution of tourism, gender and gender equality themed articles indexed in WoS and Scopus databases according to variables such as year, country, WoS category and SDG is shown. In addition, the gender distribution of academics whose field of science is “*tourism*” in the database of the Council of Higher Education in Türkiye and the gender distribution of students enrolled in Tourism Management departments in various faculties of universities in Türkiye in the last four years are presented. The first study on tourism and gender was conducted in 1980. Studies on the themes of “*tourism*”, “*gender*” and “*gender equality*” were mostly conducted in the WoS category of “*Hospitality Leisure Sports Tourism*” and the 11th Goal Sustainable Cities and Communities SDG target. In general, there are more men than women both in the number of academics whose field of study is tourism and in the number of students enrolled in the Department of Tourism Management. The Gender Gap Index values in the world and Türkiye show that achieving and strengthening gender equality in and through education needs more time.

Atf/Citation: Zafer Kavacık, S. (2024). Turizm Eğitiminde Toplumsal Cinsiyet Eşitliği: Türkiye’de Yükseköğretim Turizm Eğitimi Üzerine Bir Değerlendirme, *Necmettin Erbakan Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 6(1), 141-159.

“This article is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) (CC BY-NC 4.0)”

GİRİŞ

Milenyum Kalkınma Hedefleri (MKH) üzerine inşa edilen 17 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefi ve 169 ilişkili hedeften oluşan hedef seti insan merkezli, dönüşüm odaklı, evrensel ve bütüncüdür. Dünya genelinde hızla büyüyen ve gelişen bir sektör olan turizm, birçok ülke için önemli dönüşümleri beraberinde getirmektedir (Çiçek vd., 2017). Turizm, doğrudan veya dolaylı olarak sürdürülebilir kalkınma hedeflerine katkıda bulunma potansiyeline sahiptir. Özellikle, Hedef 8 “İnsana Yakınsır İş ve Ekonomik Büyüme”, Hedef 12 “Sorumlu Üretim ve Tüketim” ve Hedef 14 “Sudaki Yaşam” ana hedeflerine kapsayıcı ve sürdürülebilir ekonomik büyüme, sürdürülebilir tüketim ve üretim ile okyanusların ve deniz kaynaklarının sürdürülebilir kullanımına ilişkin dahil edilmiştir. Hedef 5 “Toplumsal Cinsiyet Eşitliği” de, 2015 yılında Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Zirvesi’nde önerilen 17 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefinden biridir. Turizmin, kadınlara, özellikle küçük ve büyük ölçekli turizm ile ilgili işletmelerde iş sağlama ve gelir getirici fırsatlar sunması yoluyla çeşitli şekillerde kadını güçlendirme imkanına sahip olması hedefe ulaşma açısından turizmin önemini göstermektedir. İstihdam edilen ve girişimci kadın oranının en yüksek olduğu sektörlerden biri olan turizm, kadınların potansiyellerini ortaya çıkarmalarına ve toplumun her alanına tam olarak dahil olmalarına ve liderlik etmelerine yardımcı olacak bir araç olabilmektedir. (UNWTO, 2015). Turizm sektörü hem erkeklere hem de kadınlara oldukça dengeli bir şekilde iş imkânı sağladığı için genellikle kadınların güçlendirilmesi açısından büyük önem taşımaktadır (Nitsch ve Vogels, 2022).

Geçtiğimiz birkaç on yılda, kadınların eğitime, özellikle de yükseköğretime katılımında kayda değer bir artış olmuştur (Carvalho vd., 2018). Akademi, bilginin üretilmesi ve yayılmasında önemli bir rol oynadığından, turizm endüstrisindeki daha geniş söylemleri ve uygulamaları etkileme potansiyeline sahiptir. Bilginin ve turizm akademisinin cinsiyetlendirilmesi, öğrencilerin eğitimini ve sektördeki toplumsal cinsiyet ve eşitsizlik anlayışlarının gelişimini etkilemektedir. Çünkü onlar hem geleceğin işgücü hem de turizm ürünlerinin müşterileridir (Dashper vd., 2022).

Türkiye’de üniversite öğretiminde toplumsal cinsiyet perspektifi analizi, özellikle turizm sektörü özelinde daha azdır. Bu araştırma da boşluğu doldurmak için turizm eğitiminde toplumsal cinsiyet eşitliğinin durumunu araştırmaktadır. Ayrıca nitel araştırma kapsamında WoS ve Scopus veri tabanlarında indekslenen turizm, toplumsal cinsiyet ve toplumsal cinsiyet eşitliği temalı makalelerin yıllara göre dağılımı gösterilmiştir. Değerlendirmede raporlardan (Turizmde Kadın Küresel Raporu, Küresel Toplumsal Cinsiyet Açığı Raporu 2022, Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri Raporu 2022), planlardan (Toplumsal Cinsiyet Eylem Planı 2022-2025, Kadının Güçlenmesi Strateji Belgesi ve Eylem Planı 2018-2023) ve toplumsal cinsiyet eşitliği ve turizmle ilgili akademik makalelerden yararlanılmıştır. Araştırmada WoS ve Scopus veri tabanlarında indekslenen turizm, turizm eğitimi, toplumsal cinsiyet ve toplumsal cinsiyet eşitliği temalı makalelerin yıllara göre dağılımı gösterilmektedir. WoS veri tabanında “turizm” ve “toplumsal cinsiyet” arama sorgusuna sahip 2942 makalenin ve “turizm” ve “toplumsal cinsiyet eşitliği” arama sorgusuna sahip 123 makalenin WoS kategorilerine, Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerine ve ülkelere göre dağılımı şekil ve tablolarda gösterilmiştir. Türkiye’de Yükseköğretim Kurulu veri tabanındaki bilim alanı “turizm” olan akademisyenlerin cinsiyet dağılımı sunulmuştur. Türkiye’deki üniversitelerin çeşitli fakültelerinde yer alan Turizm İşletmeciliği bölümlerine son dört yılda kayıt yaptıran öğrencilerin cinsiyet dağılımı verilmiştir.

1. TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ

Toplumsal cinsiyet kadın ve erkek rollerine vurgu yapan, toplumun atfettiği rollerin değişmesi adına kültürel yapıyı zorlayan bir kavramdır (İşman ve Yusupova, 2023). Toplumsal cinsiyet algısı aile, ebeveynlerin öğrenim durumu, aile bireylerinin meslekleri, arkadaş çevresi, okul ve kitle iletişim araçlarından etkilenecek biçim almaktadır (Aydın ve Duğan, 2018). Eisenstein’a (1983) göre toplumsal cinsiyet, cinsiyetler arasındaki biyolojik farklılıklardan oldukça farklıdır ve hem kadınların ikincilleştirilmesinin hem de toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik potansiyel değişimin temelini oluşturmaktadır (Swain, 1995: 247). UNWTO (2011) toplumsal cinsiyeti “toplumun iki cinse farklı bir

temelde atfettiği sosyal olarak inşa edilmiş roller ve ilişkiler, kişilik özellikleri, tutumlar, davranışlar, değerler, göreceli güç ve etki dizisini ifade eder” şeklinde tanımlamaktadır. Toplumsal cinsiyet, belirli bir bağlamda bir kadın veya erkekten beklenen, izin verilen ve değer verilen unsurları belirtmektedir. Çoğu toplumda kadınlar ve erkekler farklı rol ve görevlere sahip olmakla birlikte farklı faaliyetlerde bulunmakta, kaynaklara farklı şekilde erişim sağlamak ve kaynaklar üzerinde farklı şekilde kontrole sahip olmaktadır. Bu durum kadınların daha az karar verme fırsatına sahip olmalarını neden olmaktadır. Sınıf, renk, yoksulluk düzeyi, etnik grup, cinsel yönelim, yaş vb. gibi diğer önemli sosyokültürel analiz değişkenleriyle birlikte toplumsal cinsiyet, daha geniş sosyokültürel bağlamın bir bileşenidir (UNWTO, 2019).

Toplumsal cinsiyet eşitliği fikri tartışmalıdır. Toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik programlar, feminist teorideki üç farklı ve analitik perspektifle ilişkilendirilebilecek çeşitli kavramsallaştırmalara dayanmaktadır: Birincisi liberal feminizmden türetilen “fırsat eşitliği” veya “eşit muamele” perspektifi (Calás ve Smircich, 2006); ikincisi standpoint feminizme dayanan “farklılık perspektifi” (Harding, 1986; Smith, 1987); ve üçüncüsü post-yapısalcı feminizmden türetilen (Butler, 1990; Van den Brink vd. 2010) “eşitlik sonrası” (Meyerson ve Kolb, 2000) veya “dönüşüm” yaklaşımıdır (Squires, 1999). Toplumsal cinsiyet eşitliği, “hem kadınlar hem de erkekler olmak üzere tüm insanların kalıplaşmış yargular, katı toplumsal cinsiyet rolleri veya önyargılar tarafından belirlenen sınırlamalar olmaksızın kişisel yeteneklerini geliştirmekte ve seçim yapmakta özgür oldukları” kavramını tanımlamaktadır (UNWTO, 2011). Toplumsal cinsiyet eşitliği sadece kadınların alanı değil aynı zamanda hem erkekleri hem de kadınları eşit derecede ilgilendirmesi ve kapsamı gereken bir konudur. Kadın-erkek eşitliği, bir insan hakları meselesi olmanın yanı sıra sürdürülebilir insan merkezli kalkınmanın bir ön koşulu ve işareti olarak görülmektedir (UNWTO, 2019). Ekonomi, eğitim, istihdam ve siyasi haklar toplumsal cinsiyet farkını büyük ölçüde açıklayabilmektedir (Zhang vd. 2022). UNWTO (2019) toplumsal cinsiyet uçurumunu “kadınların ve erkeklerin toplumdaki durumları veya konumları arasındaki herhangi bir eşitsizlik” olarak tanımlamaktadır. Toplumsal cinsiyet uçurumları birçok alanda görülebilmektedir. Dünya Ekonomik Forumu (WEF), Toplumsal Cinsiyet Açığı Endeksini hesaplamak için ekonomik katılım ve fırsat, eğitim, sağlık ve hayatta kalma ve siyasi güçlenme gibi dört unsur kullanmaktadır. WEF, 2006 yılından bu yana her yıl, ülkelerin zaman içinde toplumsal cinsiyet açığını kapatma çabalarındaki ilerlemeyi izleyen Küresel Toplumsal Cinsiyet Açığı Endeksi’nde yer alan dört temel unsuru kullanarak toplumsal cinsiyet eşitliğinin durumunu ve ilerlemesini kıyaslamaktadır (WEF, 2023).

Toplumsal cinsiyet eşitliği, ülkelerin, çeşitli kurum ve kuruluşların ulusal ve uluslararası rapor ve planlarında yer almaktadır. Birleşmiş Milletler tarafından ortaya konan 17 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefi arasında yer alan 4. Hedef nitelikli eğitime, 5. Hedef ise toplumsal cinsiyet eşitliğine vurgu yapmaktadır. Hedeflerin detaylarında eğitim ve toplumsal cinsiyet eşitliğine çok fazla vurgu yapılmakla birlikte, araştırmayla en ilgili olabilecek Hedef 4.5, “2030’a kadar eğitim alanındaki toplumsal cinsiyet eşitsizliklerinin ortadan kaldırılması ve engelliler, yerliler ve kırılğan durumdaki çocuklar dâhil, kırılğan insanların her düzeyde eğitim ve mesleki eğitime eşit biçimde erişimlerinin sağlanması”nı amaçlamaktadır (United Nations, 2014).

Hem UNICEF Stratejik Planı hem de Toplumsal Cinsiyet Eylem Planı, 2022-2025, toplumsal cinsiyet eşitliğinin yaşam boyu entegrasyonuna yönelik temel eylemleri içermektedir. Toplumsal cinsiyete daha duyarlı eğitim sistemlerinin geliştirilmesi ve herkesin eğitime eşit erişim sağlaması, toplumsal cinsiyet eşitliğinin öncelikli sonuçlarıdır (United Nations, 2021). Dünya Ekonomik Forumu, yukarıda belirtilen dört unsur etrafında düzenlenen rapor için uluslararası kuruluşlardan gelen en yeni veri ve bilgileri bir araya getirmiş ve/veya toplamıştır (WEF, 2023). Tablo 1’de, Küresel Toplumsal Cinsiyet Açığı Endeksi, Ekonomik Katılım ve Fırsat, Eğitime Erişim, Sağlık ve Hayatta Kalma ve Politik Güçlendirme alt endekslerinde 2020, 2021, 2022 ve 2023 yıllarında toplumsal cinsiyet açığının ne ölçüde kapandığı gösterilmektedir.

Tablo 1. Toplumsal Cinsiyet Açığının Durumu

Endeksler	2020	2021	2022	2023
Küresel Cinsiyet Açığı Endeksi	% 69	% 68	% 68.1	% 68.4
Ekonomik Katılım ve Fırsat alt endeksi	% 58	% 58	% 60.3	% 60.1
Eğitime Erişimi alt endeksi	% 96	% 95	% 94.4	% 95.2
Sağlık ve Hayatta Kalma alt endeksi	% 97	% 96	% 95.8	% 96
Politik Güçlendirme alt endeksi	% 25	% 22	% 22	% 22.1

Kaynak: Toplumsal cinsiyet açığı yüzdeleri WEF Küresel Cinsiyet Açığı 2020, 2021, 2022 ve 2023 raporlarından derlenmiştir.

Tablo incelendiğinde en yüksek cinsiyet açığının politik güçlendirmede, en düşük cinsiyet açığının ise sağlık ve hayatta kalma alanında olduğu görülmektedir. 2020-2023 yılları verileri incelendiğinde cinsiyet açığının kapanma oranında çok fazla değişiklik olmadığı görülmektedir.

2. TURİZMDE TOPLUMSAL CİNSİYET EŞİTLİĞİ

Turizmde toplumsal cinsiyet ve özellikle de turizmde kadın konusu önemli bir ilgi görmüştür (Chambers vd., 2017). Toplumsal cinsiyet ve turizm çalışmaları 1980’lerde başlamış ve son 10 yılda önemli ölçüde artmıştır. Turizm ve toplumsal cinsiyet, toplumsal cinsiyet eşitliği, kadın ve kadın sorunlarına odaklanan kapsamlı araştırmalar bulunmaktadır (Wilkinson ve Pratiwi, (1995); Acharya ve Halpenny, (2013); Ferguson ve Alarcon, (2015); Santero-Sanchez vd., (2015); Basurto-Barcia ve Ricaurte-Quijano, (2017); Xu vd., (2018); Çiçen vd., (2020); Rinaldi ve Salerno, (2020); Ardıç Yetiş ve Çalışkan, (2020); Zhang ve Zhang, (2020); Koseoglu vd., (2020); Zhang ve Zhang, (2021); Dashper vd., (2022); Zhang vd., (2022); Nguyen (2022); Cihangir vd., (2023)). Basurto-Barcia ve Ricaurte-Quijano (2017), Guayaquil, Ekvador ve çevresindeki dört yükseköğretim kurumunda, açık ve gizli cinsiyet eşitsizliklerini inceleyerek kadınların akademik turizm alanındaki durumunu araştırmaktadır. Bulgular, akademiye öğretim ve araştırma alanında çalışan kadın sayısının erkeklerden daha fazla olmasına rağmen, akademiye kadın oranının turizm eğitimi alan kadın oranından daha düşük olduğunu göstermektedir. Rinaldi ve Salerno (2020), özellikle gelişmekte olan ülkelerde kadınların turizm sektöründeki konumuna vurgu yaparak, Hindistan’dan bir vaka çalışmasıyla sektördeki kadınları ve içinde yaşadıkları toplumları desteklemenin etkilerini ortaya koymaktadır. Araştırmaya göre, Mahila Mandals gibi gruplar sayesinde Hindistan’da kadınların turizm sektörüne girmeleri sağlanmış ve bu da gelir elde etme becerilerini, öz değer duygularını ve aileleri adına müzakere etme yeteneklerini geliştirmiştir.

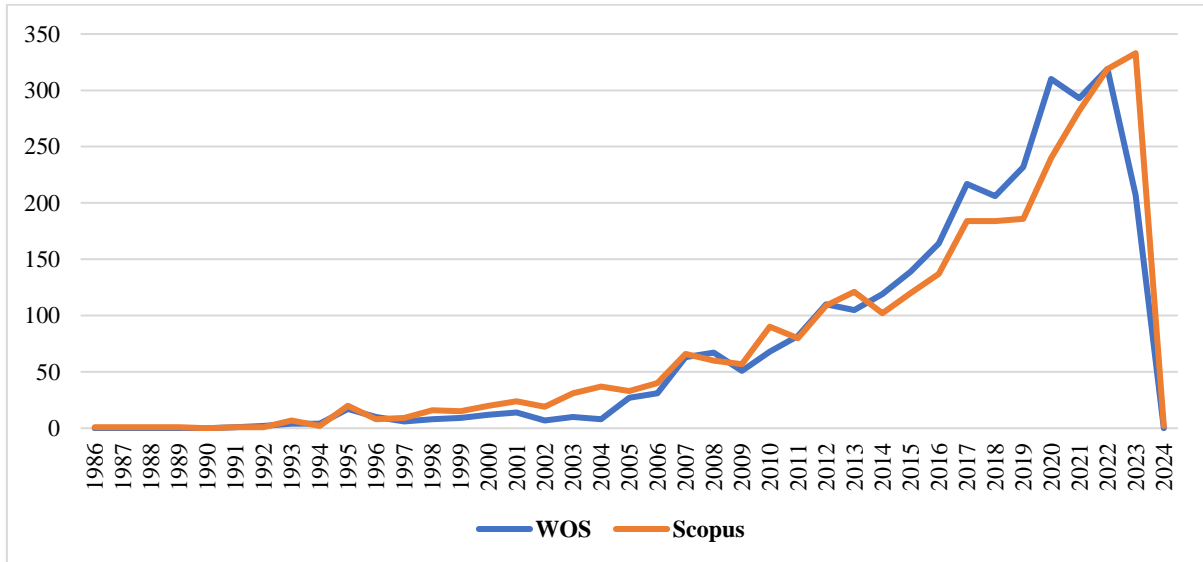
Koseoglu ve arkadaşları (2020) tarafından yapılan bir çalışmada, 1965-2016 yılları arasında konaklama ve turizmle ilgili 25 dergide yayınlanan araştırma notları ve yayınlardan elde edilen veriler, yazarlık ve ortak yazarlık açısından analiz edilmiştir. Araştırmalar, heterofilik (kadın ve erkek) iş birliklerinin biraz daha üretken olduğunu, homofilik (erkek erkeğe) iş birliklerinin ise daha geniş bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir. Sonuçlar, ulusal, uluslararası, ilk yazarlık ve SSCI listesindeki dergilerdeki cinsiyet eşitsizliklerini göstermektedir. Zhang ve Zhang (2020), sistem geliştirilmiş momentler tekniği tahmin yaklaşımını kullanarak, 2006-2018 yılları arasında 36 Asya ülkesinden elde edilen verilere dayanarak turizmin toplumsal cinsiyet eşitliği üzerindeki etkisini incelemiştir. Araştırmacılar, toplumsal cinsiyet eşitliğinin turizm sayesinde önemli ölçüde arttığını ortaya koymuştur. Doğu ve Güneydoğu Asya ülkeleri en büyük ve istatistiksel olarak en anlamlı etkiyi gösterirken, bunu Batı ve Orta Asya ülkeleri ve son olarak da Güney Asya ülkeleri takip etmiştir.

Çiçen ve arkadaşları (2020)’ye göre, Edirne ilinde gerçekleştirilen araştırmada kadın katılımcılar işe alım, ücret veya terfi gibi alanlarda cinsiyetlerine dayalı ayrımcılığa maruz kalmadıklarını ifade etmişlerdir. Araştırma, kadın çalışanların beyanlarının olmamasına rağmen, orta düzeyde bir sosyo-kültürel önyargının yaşandığını ortaya koymuştur. Ardıç Yetiş ve Çalışkan (2020), 2019 yılında dünya genelinde toplam turizm istihdamının %54,2’sini kadın işgücünün oluşturduğunu, Türkiye’de ise turizm sektöründeki kadın istihdam oranının dünya ortalamasının çok gerisinde olduğunu tespit etmiştir. Bir başka çalışmada Zhang ve Zhang (2021), gelişmekte olan ekonomilerde turizm ve toplumsal cinsiyet eşitliğini karşılaştırmak için bulanık küme nitel karşılaştırmalı analiz yaklaşımını kullanmıştır. Bulgular,

seyahatin toplumsal cinsiyet eşitliği için ne bir ön koşul ne de yeterli bir koşul olduğunu göstermektedir. Buna ek olarak, bu çalışma toplumsal cinsiyet eşitliğinin arkasındaki eğitim odaklı mod, ekonomi odaklı mod, turizm-istihdam odaklı mod ve ekonomi istihdam odaklı mod gibi dört ana gücü özetlemektedir.

Acker’ın (1990) cinsiyetlendirilmiş örgütler kavramından yola çıkan Dashper ve arkadaşları (2022), uluslararası bir cinsiyet eşitliği sözleşmesi olan Athena SWAN akreditasyonuna başvurmaya hazırlanan bir turizm departmanına ilişkin bir vaka çalışması sunmaktadır. Makale, akademik turizm mesleğinde toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamak için daha fazla çalışmanın yanı sıra turizm akademisinin değişimini teşvik etmek için toplumsal cinsiyet bilincine sahip araştırma ve uygulamalara duyulan ihtiyacı vurgulamaktadır. Zhang ve arkadaşları (2022) turizm ve toplumsal cinsiyet eşitliği arasındaki bağlantıyı değerlendirmek için genelleştirilmiş momentler yöntemi ve panel vektör otoregresyonu ile hesaplanan vektör hata düzeltme modellerini uygulamıştır. Bulgular, toplumsal cinsiyet eşitliği ve turizm arasındaki bağlantıda uzun vadeli bir denge olduğunu ve her bir noktada toplumsal cinsiyet eşitliği ve turizm arasında değişken bir nedensel ilişki olduğunu göstermektedir. Turizmin toplumsal cinsiyet eşitliğine katkısı yalnızca ekonomik kalkınmaya bağlı değildir. Toplumsal cinsiyet eşitliğinin hayata geçirilmesi büyük ölçüde ekonomi, eğitim ve istihdamdan etkilenmekle birlikte, bu faktörler tek başına belirleyici değildir. Nguyen (2022), 1995-2017 yılları arasında dünya çapında 111 ekonomide turizm endüstrisinin büyümesi ile toplumsal cinsiyet eşit(siz)liği arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Araştırmaya göre, toplumsal cinsiyet eşitliği ve turizm sektörünün büyümesi birbirleriyle bağlantılıdır. Toplumsal cinsiyet eşitliği genellikle iç turizm harcamaları, ziyaretçi harcamaları ve gelen turist sayısında artış olduğunda istihdam, eğitim ve haklar açısından iyileşmektedir. Bununla birlikte, araştırmalar dış turizm harcamalarının istihdam ve haklar konusunda daha büyük cinsiyet eşitsizliklerine neden olduğunu da göstermiştir.

Şekil 1, WoS ve Scopus veri tabanlarında toplumsal cinsiyet ve turizm anahtar kelimeleri ile yapılan arama sonucunda filtrelenen makalelerin boylamsal gösterimini ortaya koymaktadır. “*Toplumsal cinsiyet*” ve “*turizm*” araştırma sorgusuyla, 30 Kasım 2023 itibariyle WoS veri tabanında 2942 ve Scopus veri tabanında 2959 makale bulunmaktadır. Şekil incelendiğinde, turizm ve toplumsal cinsiyet üzerine ilk çalışmaların 1986 yılında yapıldığı ve 2001 yılı itibariyle artmaya başladığı görülmektedir.

Şekil 1. WoS ve Scopus Veri Tabanlarında “Toplumsal Cinsiyet” ve “Turizm” Konulu Makalelerin Yıllara Göre Dağılımı

Kaynak: Yazar tarafından düzenlenmiştir.

Zhang ve Zhang (2021)’in gelişmekte olan ekonomilerde iki konu üzerine yaptıkları karşılaştırmalı çalışmada sonuçlar, turizmin toplumsal cinsiyet eşitliği için ne gerekli ne de yeterli bir

koşul olduğunu göstermektedir. Aksine, turizm ile ekonomi, eğitim ve istihdamın birleşimi toplumsal cinsiyet eşitliğini önemli ölçüde etkilemektedir.

“Turizm” ve “toplumsal cinsiyet” araştırma sorgusu ile WoS veri tabanında 2942 makale bulunmaktadır. WoS kategorilerine göre turizm ve cinsiyet alanındaki makalelerin dağılımı Tablo 2’de gösterilmiştir. Tabloya göre, turizm ve toplumsal cinsiyet konulu çalışma en çok 1337 makale ile Ağırlama Eğlence Spor Turizmi alanında yapılırken, ikinci sırada 324 makale ile Yönetim, üçüncü sırada ise 253 makale ile Sosyoloji yer almaktadır. Diğer WoS kategorileri şunlardır: Çevresel Çalışmalar, Yeşil Sürdürülebilir Bilim Teknolojisi, Çevre Bilimleri, İşletme, Coğrafya, Ekonomi ve Kadın Araştırmaları.

Tablo 2. WoS Veritabanındaki İlk On Web of Science Kategorisi

No	Web of Science Kategorileri	Makale Sayısı
1	Ağırlama Eğlence Spor Turizm	1337
2	Yönetim	324
3	Sosyoloji	253
4	Çevresel Çalışmalar	240
5	Yeşil Sürdürülebilir Bilim Teknolojisi	199
6	Çevre Bilimleri	188
7	İşletme	171
8	Coğrafya	163
9	Ekonomi	140
10	Kadın Araştırmaları	123

Kaynak: Yazar tarafından düzenlenmiştir.

“Turizm” ve “toplumsal cinsiyet” alanındaki makalelerin Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerine göre dağılımı Tablo 3’te gösterilmektedir. Tabloya göre, turizm ve toplumsal cinsiyet konulu çalışmalar en çok 1364 makale ile Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar, ikinci sırada 254 makale ile Sağlık ve Kaliteli Yaşam, üçüncü sırada ise 210 makale ile Toplumsal Cinsiyet Eşitliği hedefleri altında yürütülmektedir. Diğer sürdürülebilir kalkınma hedefleri ise sırasıyla Yoksulluğa Son, Eşitsizliklerin Azaltılması, Sanayi Yenilikçilik ve Altyapı, Nitelikli Eğitim, Karasal Yaşam, İklim Eylemi ve Açlığa Sondur.

Tablo 3. WoS Veritabanındaki İlk On Sürdürülebilir Kalkınma Hedefi

No	Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri	Makale Sayısı
1	11 Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar	1364
2	03 Sağlık ve Kaliteli Yaşam	254
3	05 Toplumsal Cinsiyet Eşitliği	210
4	01 Yoksulluğa Son	166
5	10 Eşitsizliklerin Azaltılması	107
6	09 Sanayi Yenilikçilik ve Altyapı	98
7	04 Nitelikli Eğitim	95
8	15 Karasal Yaşam	75
9	13 İklim Eylemi	54
10	02 Açlığa Son	49

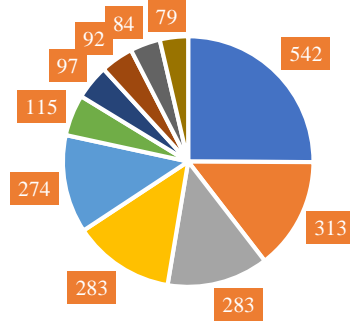
Kaynak: Yazar tarafından düzenlenmiştir.

“Turizm” ve “toplumsal cinsiyet” alanındaki makalelerin Ülkelere/Bölgelere göre dağılımı Tablo 4’te gösterilmektedir. Tabloya göre, turizm ve toplumsal cinsiyet üzerine en çok çalışma 542 makale ile ABD’de yapılırken, ikinci sırada 313 makale ile İngiltere, üçüncü sırada ise 283 makale ile Çin yer almaktadır. Diğer ülkeler ise sırasıyla İspanya, Avustralya, Kanada, Yeni Zelanda, Türkiye, Güney Kore

ve Malezya’dır. WoS veri tabanındaki toplumsal cinsiyet ve turizm konulu makalelerin çoğu ağırlıklı olarak Batı ülkelerinde, yani ABD, İngiltere, Çin, İspanya ve Avustralya’da bulunmaktadır.

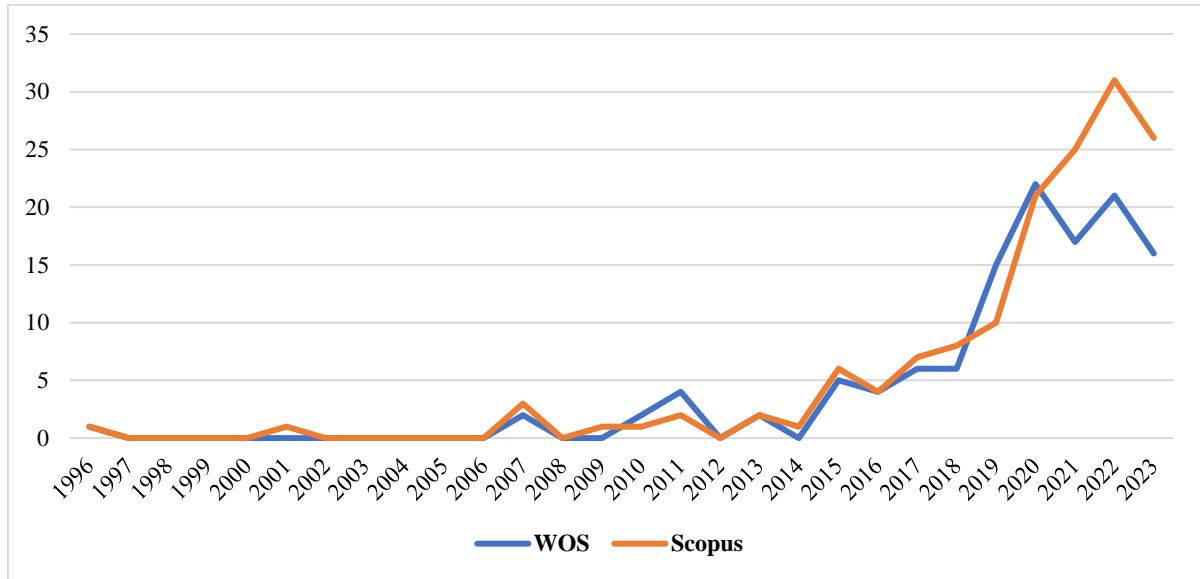
Tablo 4. WoS Veritabanındaki İlk On Ülke/Bölge

No	Ülke/Bölge	Kayıt Sayısı
1	ABD	542
2	İngiltere	313
3	Çin Halk Cumhuriyeti	283
4	İspanya	283
5	Avustralya	274
6	Kanada	115
7	Yeni Zelanda	97
8	Türkiye	92
9	Güney Kore	84
10	Malezya	79

Kaynak: Yazar tarafından düzenlenmiştir.

Şekil 2, WoS ve Scopus veri tabanlarında “toplumsal cinsiyet eşitliği” ve “turizm” anahtar kelimeleri ile yapılan arama sonucunda filtrelenen makalelerin boylamsal gösterimini göstermektedir. “Toplumsal cinsiyet eşitliği” ve “turizm” araştırma sorgusu ile Aralık 2023 itibariyle WoS veri tabanında 123, Scopus veri tabanında ise 150 makale bulunmaktadır. Şekil incelendiğinde, turizm ve toplumsal cinsiyet eşitliği üzerine ilk çalışmaların 1996 yılında yapıldığı ve 2014 yılından sonra artmaya başladığı görülmektedir.

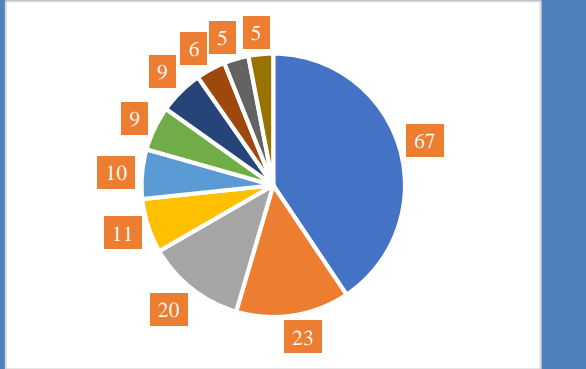
Şekil 2. WoS ve Scopus Veri Tabanlarında “Toplumsal Cinsiyet Eşitliği” ve “Turizm” Konulu Makalelerin Yıllara Göre Dağılımı

Kaynak: Yazar tarafından düzenlenmiştir.

“Turizm” ve “toplumsal cinsiyet eşitliği” araştırma sorgusu ile WoS veri tabanında 123 makale bulunmaktadır. Turizm ve toplumsal cinsiyet eşitliği alanındaki makalelerin WoS kategorilerine göre dağılımı Tablo 5’te gösterilmektedir. Tabloya göre, turizm ve toplumsal cinsiyet eşitliği konulu çalışmalar 67 makale ile ilk sırada Ağır Halk Eğlence Spor Turizmi, ikinci sırada 23 makale ile Yeşil Sürdürülebilir Bilim Teknoloji ve üçüncü sırada 20 makale ile Yönetim alanlarında gerçekleştirilmiştir. Diğer WoS kategorileri ise sırasıyla Çevresel Çalışmalar, Disiplinlerarası Sosyal Bilimler, Çevre Bilimleri, Sosyoloji, İşletme, Kalkınma Çalışmaları ve Ekonomi’dır.

Tablo 5: WoS Veri Tabanındaki İlk On Web of Science Kategorisi

No	Web of Science Kategorileri	Kayıt Sayısı
1	Ağırlama Eğlence Spor Turizm	67
2	Yeşil Sürdürülebilir Bilim Teknolojisi	23
3	Yönetim	20
4	Çevresel Çalışmalar	11
5	Disiplinlerarası Sosyal Bilimler	10
6	Çevre Bilimleri	9
7	Sosyoloji	9
8	İşletme	6
9	Kalkınma Çalışmaları	5
10	Ekonomi	5

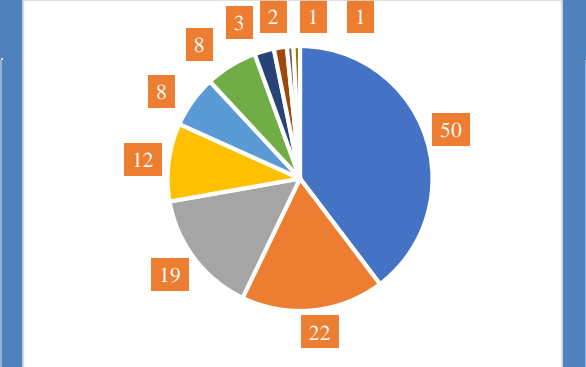

Kaynak: Yazar tarafından düzenlenmiştir.

“Toplumsal cinsiyet eşitliği” ve “turizm” alanındaki makalelerin Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerine göre dağılımı Tablo 6’da gösterilmektedir. Tabloya göre, turizm ve toplumsal cinsiyet eşitliği konulu çalışmalar en çok 50 makale ile Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar, ikinci sırada 22 makale ile Toplumsal Cinsiyet Eşitliği ve üçüncü sırada 19 makale ile Yoksulluğa Son hedefleri altında gerçekleştirilmiştir. Diğer sürdürülebilir kalkınma hedefleri ise sırasıyla Sanayi Yenilikçilik ve Altyapı, Sağlık ve Kaliteli Yaşam, Eşitsizliklerin Azaltılması, Sıfır Açlık, İklim Eylemi, Kaliteli Eğitim ve İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyümedir.

Tablo 6: WoS Veritabanındaki İlk On Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri

No	Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri	Kayıt Sayısı
1	11 Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar	50
2	05 Toplumsal Cinsiyet Eşitliği	22
3	01 Yoksulluğa Son	19
4	09 Sanayi Yenilikçilik ve Altyapı	12
5	03 Sağlık ve Kaliteli Yaşam	8
6	10 Eşitsizliklerin Azaltılması	8
7	02 Açlığa Son	3
8	13 İklim Eylemi	2
9	04 Nitelikli Eğitim	1
10	08 İnsana Yakışır İş ve Ekonomik Büyüme	1

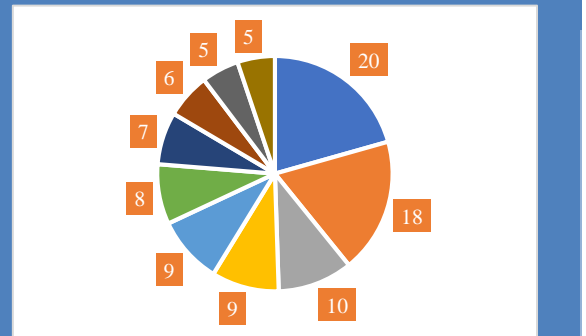

Kaynak: Yazar tarafından düzenlenmiştir.

“Toplumsal cinsiyet eşitliği” ve “turizm” alanındaki makalelerin Ülkelere/Bölgelere göre dağılımı Tablo 7’de gösterilmektedir. Tabloya göre, turizm ve toplumsal cinsiyet eşitliği üzerine en çok çalışma 20 makale ile İspanya’da yapılırken, ikinci sırada 18 makale ile İngiltere, üçüncü sırada ise 10 makale ile Çin yer almaktadır. Diğer ülkeler ise sırasıyla Avustralya, ABD, İsveç, Portekiz, Yeni Zelanda, Mısır ve Fransa’dır.

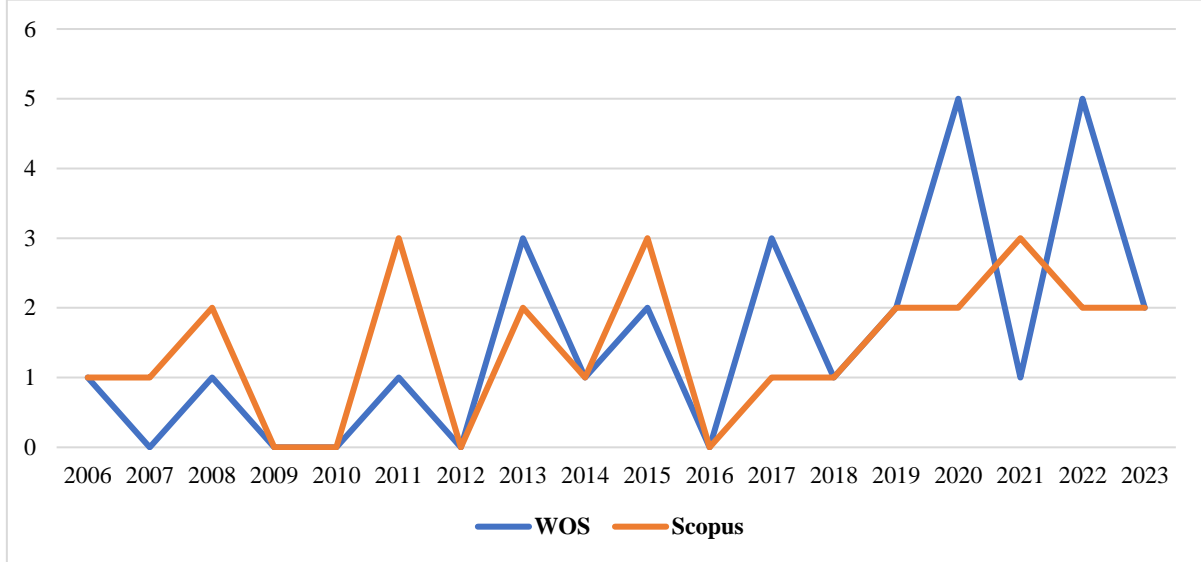
Tablo 7. WoS Veritabanındaki İlk On Ülke/Bölge

No	Ülkeler/Bölgeler	Kayıt Sayısı
1	İspanya	20
2	İngiltere	18
3	Çin Halk Cumhuriyeti	10
4	Avustralya	9
5	ABD	9
6	İsveç	8
7	Portekiz	7
8	Yeni Zelanda	6
9	Mısır	5
10	Fransa	5

Kaynak: Yazar tarafından düzenlenmiştir.

Şekil 3, WoS ve Scopus veri tabanlarında toplumsal cinsiyet ve turizm eğitimi anahtar kelimeleri ile yapılan arama sonucunda filtrelenen makalelerin boylamsal gösterimini göstermektedir. “Turizm eğitimi” ve “toplumsal cinsiyet”, anahtar kelimeleri ile 30 Kasım 2023 tarihi itibariyle WoS veri tabanında 28, Scopus veri tabanında ise 26 makale bulunmuştur. Şekil incelendiğinde, turizm eğitimi ve toplumsal cinsiyet ile ilgili ilk çalışmaların 2006 yılında yapıldığı görülmektedir.

Şekil 3. WoS ve Scopus Veri Tabanlarında “Toplumsal Cinsiyet” ve “Turizm Eğitimi” Konulu Makalelerin Yıllara Göre Dağılımı

Kaynak: Yazar tarafından düzenlenmiştir.

3. TÜRKİYE’DE TURİZM YÜKSEKÖĞRETİMİNDE CİNSİYET DAĞILIMI

Politikalar ve düzenlemeler, işyerinde ve sosyal hayatta toplumsal cinsiyet eşitliğine verilen değerlerin bir yansımasıdır (Aksatan vd., 2020). Türkiye’de toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik ilk adımlar 1924 Anayasası ile başlamıştır. Anayasa ilk olarak kadın ve erkekleri “eğitim hakkı” bakımından eşitlemiş, ardından “kadınlara seçme ve seçilme hakkı” tanımıştır. Türkiye’de 1924 Anayasası’nda yer alan temel hak ve özgürlükler 1961 Anayasası’nda genişletilmiş, 1982 Anayasası’nda uluslararası sözleşmelerin üstünlüğü ilkesi benimsenmiş ve 2004 yılında yapılan kapsamlı anayasa değişiklikleri ile uygulamada toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasına yönelik hükümler getirilmiştir (Kaşıkırık ve Gülümser, 2021). Tablo 8’de Türkiye’nin Toplumsal Cinsiyet Açığı Endeksi ve alt endeksi olan Eğitim Düzeyi ve onun da alt endeksleri olan okuryazarlık oranı, ilköğretime kayıt, ortaöğretime kayıt ve yükseköğretime kayıt sıralama değerleri ve puanları gösterilmektedir.

Tablo 8. Endekslere Göre Türkiye’nin Toplumsal Cinsiyet Açığı Durumu

Değişkenler	2020		2021		2022		2023	
	Sıra (153 ülke arasında)	Puan (0= eşitsizlik, 1= eşitlik)	Sıra (156 ülke arasında)	Puan (0= eşitsizlik, 1= eşitlik)	Sıra (146 ülke arasında)	Puan (0= eşitsizlik, 1= eşitlik)	Sıra (146 ülke arasında)	Puan (0= eşitsizlik, 1= eşitlik)
Cinsiyet Açığı Endeksi	130	0.635	133	0.638	124	0.639	129	0.638
Eğitime Erişim	113	0.961	101	0.975	101	0.973	99	0.980
Okuryazarlık oranı	101	0.946	103	0.946	97	0.953	100	0.953
İlköğretime kayıt	118	0.984	118	0.984	85	0.995	80	0.996
Ortaöğretime kayıt	118	0.974	120	0.974	105	0.962	107	0.973
Yükseköğretime kayıt	112	0.872	108	0.989	107	0.939	106	0.971

Kaynak: WEF Küresel Cinsiyet Açığı 2020, 2021, 2022 ve 2023 raporlarından derlenmiştir.

Tablodaki verilere göre Türkiye’de cinsiyetler arası açığın yıllar içinde azaldığı görülmektedir. İlköğretime kayıta Türkiye’nin değerlerinin diğer değerlerden daha iyi olduğu ve Türkiye’nin ilköğretimde cinsiyetler arası farkı daha fazla kapattığı söylenebilmektedir.

Türkiye, sıralamasını daha da iyileştirmek için bir dizi politika ve kalkınma planı yapmaktadır. Kadınlara yönelik her türlü ayrımcılığın ortadan kaldırılması ve kadın-erkek fırsat eşitliğinin tüm kamu politikalarında yer alması amacıyla T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından “*Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Ulusal Eylem Planı*” hazırlanmış ve 2008-2013 yılları arasında uygulanmıştır. Kadının Güçlenmesi Strateji Belgesi ve Eylem Planı da Bakanlığın koordinasyonunda 2018-2023 yıllarını kapsayacak şekilde kamu kurum ve kuruluşları, yerel yönetimler, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları, meslek örgütleri, özel sektör ve ilgili diğer kuruluşlar tarafından kadının güçlenmesine yönelik yürütülecek faaliyetleri içeren bir belge olarak hazırlanmıştır (ASPB, 2018). T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından hazırlanan Ulusal İstihdam Stratejisi (2014-2023) eşitliği ilkesinde “*Tüm grupların istihdamda eşit fırsatlara sahip olabilmesi için bazı demografik grupların özel durumlarını dikkate alan politikaların geliştirilmesi esastır. İşgücü piyasasına daha zor erişen kadınlar, engelliler, yoksullar, gençler, kırsalda yaşayanlar gibi özel politika gerektiren kesimlere eğitimden başlayarak sağlanacak destekler ve ayrımcılığı önleyici uygulamalarda fırsat eşitliği ilkesi belirleyicidir*” ifadesi yer almaktadır (ÇSGM, 2015).

UNWTO (2011), turizmin kadınları ne ölçüde güçlendirdiğini izlemek için seçilen 11 gösterge belirlemiştir. Bu ideal bir gösterge seti değildir, ancak turizme özgü gelişmiş istihdam verilerinin yokluğunda, gelişmekte olan bölgelerde turizmde kadınların izlenmesi için nispeten sağlam bir başlangıç noktası sağlamaktadır. Eğitim ve öğretim temasına ilişkin göstergeler, hizmet sektöründeki kadın mezunların yüzdesi ve yükseköğretim düzeyindeki kadın öğretmenlerin yüzdesidir. Bu çalışmada, Türkiye’de kadınların turizm eğitimindeki yerini ele almak için iki gösterge analiz edilmiştir. İlk olarak, Türkiye ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde görev yapan ve bilim alanı turizm olan akademisyenlerin verileri Yükseköğretim Kurulu’nun web sayfasından derlenmiştir. İkinci gösterge olarak, Türkiye ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’ndeki üniversitelerin fakültelerindeki Turizm İşletmeciliği bölümlerine kayıtlı öğrenci sayıları Yükseköğretim Kurulu’nun web sayfasından derlenmiştir. Her iki gösterge ile ilgili veriler aşağıdaki tablo ve şekillerde verilmiştir.

Kadınların akademisyenliğe yükselişi ve statülerinin sağlamlştırılması, Batı ülkelerinde olduğu gibi Türkiye’de de kademeli olarak gerçekleşmiştir (Aksatan vd. 2020). Tablo 9, Türkiye Yükseköğretim Kurulu veri tabanına kayıtlı ve bilim alanı turizm olan akademisyenlerin cinsiyet ve unvan sayılarını göstermektedir. 4 Kasım 2023 tarihi itibarıyla Yükseköğretim Kurulu veri tabanına kayıtlı ve bilim alanı turizm olan 2051 akademisyen bulunmaktadır. 2051 akademisyenin 892’si kadın, 1159’u ise erkektir. Unvanlarına göre 2051 akademisyenin 192’si profesördür ve bunların 58’i kadındır. 2051 akademisyenin 409’u doçenttir ve bunların 176’sı kadındır. 2051 akademisyenin 432’si doktor öğretim üyesidir ve bunların 226’sı kadındır. 2051 akademisyenin 265’i araştırma görevlisidir ve bunların 129’u kadındır. 2051 akademisyenin 753’ü öğretim görevlisidir ve bunların 303’ü kadındır. Genel olarak erkek turizm akademisyenlerinin sayısının daha fazla olduğu görülmekle birlikte kadın sayısının fazla olduğu tek unvan Doktor Öğretim Üyesi’dir.

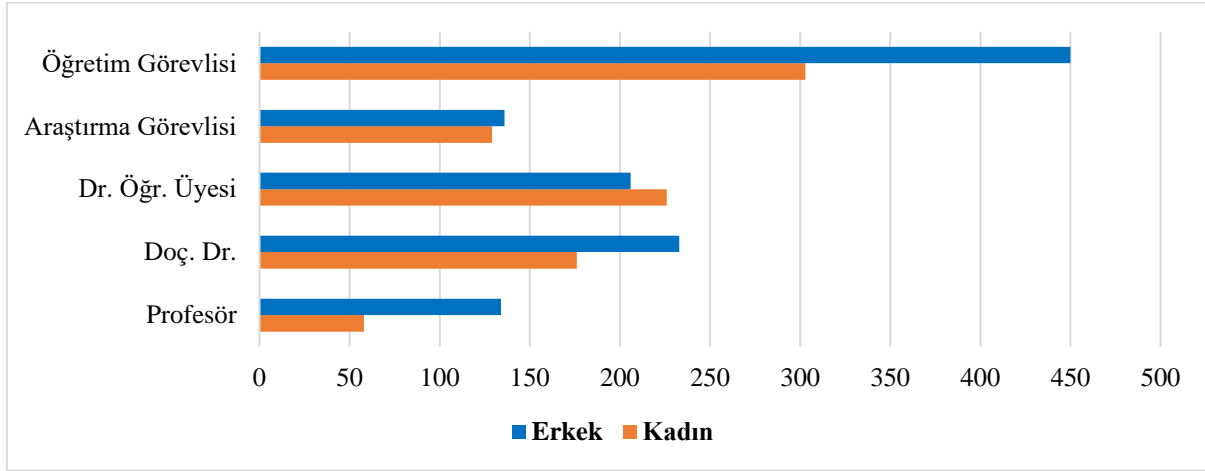
Tablo 9. Cinsiyete Göre Turizm Akademisyenlerinin Sayıları

Akademik Ünvan	Kadın	Erkek	Toplam
Profesör	58	134	192
Doç. Dr.	176	233	409
Dr. Öğretim Üyesi	226	206	432
Araştırma Görevlisi	129	136	265
Öğretim Görevlisi	303	450	753
Toplam	892	1159	2051

Kaynak: Yazar tarafından düzenlenmiştir.

Şekil 4, Türkiye Yükseköğretim Kurulu veri tabanına kayıtlı ve bilim alanı turizm olan akademisyenlerin cinsiyet ve unvan dağılımını göstermektedir. Genel olarak erkek turizm

akademisyenlerinin sayısının daha fazla olduğu görülmekle birlikte kadın sayısının en fazla olduğu tek unvan Doktor Öğretim Üyesi’dir.

Şekil 4. Turizm Akademisyenlerinin Cinsiyete Göre Dağılımı

Kaynak: Yazar tarafından düzenlenmiştir.

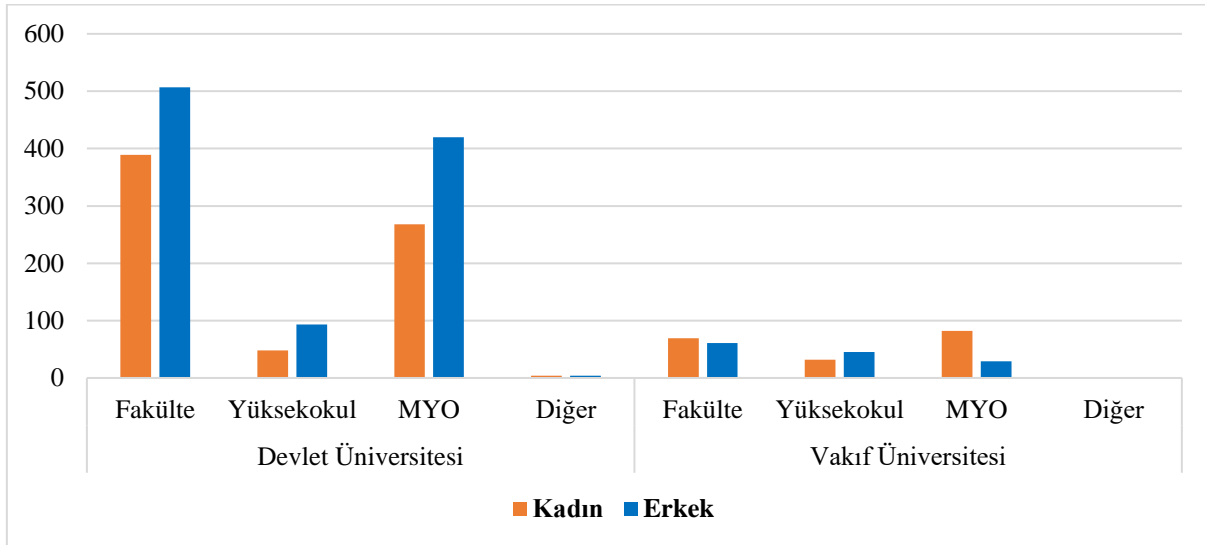
Tablo 10, Türkiye Yükseköğretim Kurulu veri tabanına kayıtlı ve bilim alanı turizm olan akademisyenlerin cinsiyet ve mensup oldukları kurum sayılarını göstermektedir. 2051 akademisyenin 1733’ü devlet üniversitelerinde, 318’i ise vakıf üniversitelerinde çalışmaktadır. Devlet üniversitelerinde çalışan 1733 akademisyenin 896’sı fakültelerde görev yapmaktadır ve bunların 389’u kadındır. 1733 turizm akademisyeninin 141’i yüksekokullarda (YO) görev yapmakta ve bunların 48’i kadındır. 1733 akademisyenin 688’i meslek yüksekokullarında (MYO) görev yapmaktadır ve bunların 268’i kadındır. 8 akademisyen rektörlük gibi birimlerde çalışmaktadır ve bunların 4’ü kadındır. Vakıf üniversitelerinde görev yapan 318 akademisyenin 130’u fakültelerde görev yapmaktadır ve bunların 69’u kadındır. 318 akademisyenin 77’si yüksekokullarda görev yapmaktadır ve bunların 32’si kadındır. 318 akademisyenin 111’i meslek yüksekokullarında görev yapmaktadır ve bunların 82’si kadındır.

Tablo 10. Cinsiyete Göre Turizm Akademisyenlerinin Mensubiyet Sayıları

Cinsiyet	Devlet Üniversitesi				Vakıf Üniversitesi				Total
	Fakülte	YO	MYO	Diğer	Fakülte	YO	MYO	Diğer	
Kadın	389	48	268	4	69	32	82	0	892
Erkek	507	93	420	4	61	45	29	0	1159
Toplam	896	141	688	8	130	77	111	0	2051
Genel Toplam	1733				318				

Kaynak: Yazar tarafından düzenlenmiştir.

Şekil 5, Türkiye Yükseköğretim Kurulu veri tabanına kayıtlı ve bilim alanı turizm olan akademisyenlerin cinsiyet ve mensubiyet sayılarını göstermektedir. Şekil incelendiğinde, birimlerde çalışan erkek akademisyenlerin kadın akademisyenlerden daha fazla olduğu ve sadece vakıf üniversitelerinde fakülte ve meslek yüksekokullarında çalışan kadın akademisyenlerin sayısının erkek akademisyenlerden daha fazla olduğu görülmektedir.

Şekil 5. Turizm Akademisyenlerinin Mensubiyetlerinin Cinsiyete Göre Dağılımı

Kaynak: Yazar tarafından düzenlenmiştir.

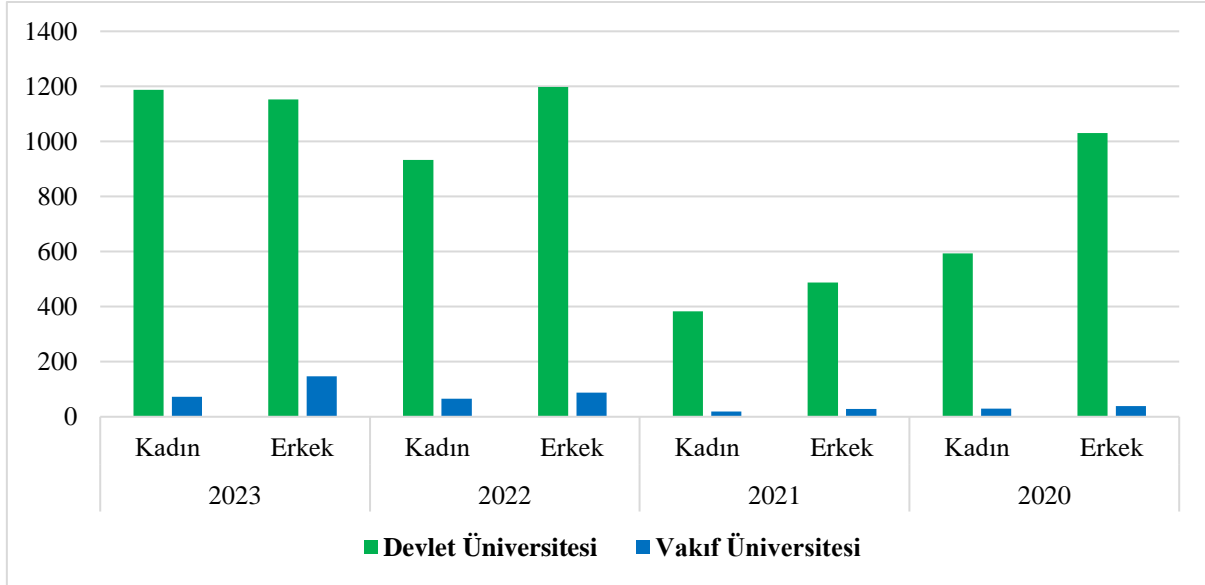
Tablo 11, Türkiye ve Kuzey Kıbrıs’taki üniversitelerin fakültelerinin Turizm İşletmeciliği bölümüne yerleşen öğrencilerin cinsiyetlerinin yıl bazında sayılarını göstermektedir. 2023 yılında üniversitelerin Turizm İşletmeciliği bölümüne yerleşen 2561 öğrencinin 1261’i kadındır. 2022 yılında üniversitelerin Turizm İşletmeciliği bölümüne yerleşen 2285 öğrencinin 999’u kadındır. 2021 yılında üniversitelerin Turizm İşletmeciliği bölümüne yerleşen 917 öğrencinin 402’sini kadınlar oluşturdu. 2020 yılında üniversitelerin Turizm İşletmeciliği bölümüne yerleşen 1691 öğrencinin 622’si kadındır.

Tablo 11. Turizm İşletmeciliği Bölümü Öğrencilerinin Yıllara Göre Sayıları

Üniversite Türleri	Yıllar							
	2023		2022		2021		2020	
	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek	Kadın	Erkek
Devlet Üniversitesi (Fakülte)	1188	1153	933	1198	383	487	593	1030
Vakıf Üniversitesi (Fakülte)	73	147	66	88	19	28	29	39
Toplam	1261	1300	999	1286	402	515	622	1069
Genel Toplam	2561		2285		917		1691	

Kaynak: Yazar tarafından düzenlenmiştir.

Şekil 6, Türkiye ve Kuzey Kıbrıs’taki üniversitelerin fakültelerinin Turizm İşletmeciliği bölümlerine yerleşen öğrencilerin cinsiyetlerinin yıl bazında dağılımını göstermektedir. Rakamlar incelendiğinde, hem devlet hem de vakıf üniversitelerinde toplamda erkek öğrencilerin kız öğrencilerden daha fazla olduğu görülmektedir. 2023 yılında sadece devlet üniversitelerine yerleşen kız öğrenci sayısı erkek öğrenci sayısından fazladır.

Şekil 6. Turizm İşletmeciliği Bölümü Öğrencilerinin Cinsiyetlerinin Yıllara Göre Dağılımı

Kaynak: Yazar tarafından düzenlenmiştir.

SONUÇ ve TARTIŞMA

Toplumsal cinsiyet eşitliği, küresel ve bölgesel sürdürülebilir kalkınma için en önemli değerlendirme göstergelerinden biridir. Toplumsal cinsiyet eşitliği hem Milenyum Kalkınma Hedeflerinde hem de Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinde yer almaktadır. SKH’lerden biri olan 4.5. hedef, 2030 yılına kadar eğitimde toplumsal cinsiyet eşitsizliklerini ortadan kaldırmayı ve engelliler, yerli halk ve risk altındaki çocuklar da dâhil olmak üzere hassas grupların her düzeyde eğitim ve öğretime eşit erişimini sağlamayı amaçlamaktadır. Bu hedef, toplumsal cinsiyet eşitliğini sağlamayı ve tüm kadın ve kız çocuklarını güçlendirmeyi amaçlayan 5. hedefle uyumludur. Küresel ekonomik ve sosyal bir olgu olarak turizm, 17 SKH’nin gerçekleştirilmesine katkıda bulunabilir. Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü (UNWTO) turizmde kadınlarla ilgili 5 tematik alan açıklamıştır. Bunlar “istihdam”, “girişimcilik”, “eğitim ve öğretim, liderlik”, “politika ve karar alma” ve “toplum ve sivil toplum”. Bu tema alanlar dahilinde UNWTO, turizm endüstrisi ile ilgili ek alt hedeflere ulaşmak için ulusal ve yerel devlet kurumları, işletmeler, kooperatifler, uluslararası kuruluşlar, sivil toplum kuruluşları ve politika yapımcılarla iş birliği yapmayı amaçlamaktadır (UNWTO, 2011; UNWTO 2019).

Nyugen’in (2022) araştırmasında iç turizm nedeniyle kadınların orta öğretime kayıtlarında bir düşüş olduğunu bulgulamıştır. Bu sıradışı bulgu, iç turizmin büyümesiyle kadınların, özellikle de yükseköğretime devam etmeye teşvik edilmeyebileceğini düşündürmektedir. Araştırmalar, uluslararası turizmin daha yüksek işsizlik oranlarına ve kadınlar için orta ve yüksek öğretimde daha yüksek kayıt oranlarına yol açabileceğini göstermektedir. Benzer şekilde, Vartiainen (2002), Thrane (2008, 2010), Bañuls ve Casado-Díaz (2010) ve Costa ve arkadaşları (2012) tarafından yapılan çalışmalara göre, daha yüksek eğitim seviyeleri her zaman işyerinde cinsiyet eşitliği anlamına gelmemektedir. Aksine, Aksatan ve arkadaşları (2020) kadınların eğitim seviyeleri ile katılım oranları arasında doğrudan bir ilişki olduğunu belirtmektedir. Ayrıca, Çiçek ve arkadaşları (2017) turizmin kadınlar üzerindeki olumlu etkisinin Türkiye’deki kız çocuklarının eğitimiyle ilişkili olduğunu belirtmektedir. Özellikle kırsal bölgelerde kız çocukları okula gitmeye başlamış ve turizm sayesinde kadınlar arasında eğitim oranı artmıştır.

İş arayan kişilerin önünde çok çeşitli seçenekler bulunmaktadır. Akademik çabalar da bu seçeneklerden biridir. Akademisyen olarak çalışmak isteyen kişilerin, ülkeye göre değişen katı gereklilikleri karşılaması ve yükseköğretim sistemi aracılığıyla kalifiye olması gerekmektedir (Aksatan vd. 2020). Konaklama ve turizm eğitimi alan öğrencilerin önemli bir bölümünü oluşturan kız öğrencilere sektöre girmeden önce bilgi ve becerilerini geliştirdikleri eğitim kurumlarında toplumsal cinsiyet

eşitliğinin hayata geçirildiği gerçek örnekler verilmelidir. Bu durum göz önünde bulundurulduğunda, bu okullar, özellikle öğretim ve üst düzey liderlik pozisyonlarında kadınların eşit temsil edildiği, çeşitliliğe sahip ekipler oluşturmak için daha proaktif ve bilinçli bir yaklaşım benimsemelidir (Neil, 2020). Akademik işe alım ve değerlendirme süreçlerinin şeffaflığının artırılması, toplumsal cinsiyet eşitliğine ulaşma yolunda önemli bir adımdır (Van den Brink vd. 2010). Eğitim sistemleri tarafından eşitlik gündemlerinin teşvik edilmesi ve ilerletilmesi, işgücü eşitliğinin sağlanmasına yönelik ilk adımdır. Konaklama ve turizm okullarındaki öğrencilerin cinsiyet oranları genel olarak dengeli olsa bile, bu kurumlar turizm ve konaklama sektöründe adaleti ilerletmek için özellikle fakülte yapıları, mentorluk ve araştırma alanlarında çeşitli başka önlemler almalıdır (Neil, 2020).

Turizm özelinde, Türkiye’de üniversite eğitiminde toplumsal cinsiyet perspektifi analizi çalışmalarının az olması nedeniyle literature katkıda bulunmak amacıyla, mevcut araştırmada turizm eğitiminde toplumsal cinsiyet eşitliğinin durumu araştırılmıştır. Çalışma nitel bir araştırma olup ikincil kaynaklar olan toplumsal cinsiyet eşitliği ve turizmle ilgili raporlar, planlar ve makalelerden yararlanılmıştır. Araştırmada WoS veri tabanında “turizm” ve “toplumsal cinsiyet” arama sorgusuna sahip 2942 makalenin ve “turizm” ve “toplumsal cinsiyet eşitliği” arama sorgusuna sahip 123 makalenin yıllara, WoS kategorilerine, Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerine ve ülkelere göre dağılımı ortaya konmuştur. Turizm ve toplumsal cinsiyet üzerine ilk çalışma 1980’li yıllarda yapılmış ve 2000’li yıllarla birlikte artmaya başlamıştır. Turizm ve toplumsal cinsiyet eşitliği üzerine ilk çalışma ise 1996 yılında yapılmış ve 2014 yılından sonra artmaya başlamıştır. Turizm eğitimi ve toplumsal cinsiyet ile ilgili ilk çalışma da 2006 yılında yapılmıştır. “Turizm”, “toplumsal cinsiyet” ve “toplumsal cinsiyet eşitliği” temalarından hazırlanan çalışmalar en fazla “Ağırlama Eğlence Spor Turizm” WoS kategorisinde ve 11. Hedef Sürdürülebilir Şehirler ve Topluluklar SKH hedefine yönelik yapılmıştır. Turizm ve toplumsal cinsiyet üzerine en çok çalışma ABD’de yapılırken, turizm ve toplumsal cinsiyet eşitliği üzerine en çok çalışma İspanya’da yapılmıştır. Türkiye’nin Toplumsal Cinsiyet Açığı Endeksi ve alt endekslerine ilişkin sıralama ve puan değerleri son 4 yıl itibariyle değerlendirilmiştir. Türkiye’de cinsiyetler arası açığın yıllar içinde azaldığı görülmüştür. İlköğretime kayıta Türkiye’nin değerlerinin diğer değerlerden daha iyi olduğu ve Türkiye’nin ilköğretimde cinsiyetler arası farkı daha fazla kapattığı ifade edilebilmekte ve sıralama yapılan 146 ülke arasında ise 80. sırada yer almaktadır. Türkiye’de Yükseköğretim Kurulu veri tabanındaki bilim alanı “turizm” olan akademisyenlerin cinsiyet dağılımı sunulmuştur. Erkek turizm akademisyenlerinin sayısının daha fazla olup kadın sayısının fazla olduğu tek unvan Doktor Öğretim Üyesi’dir. Türkiye’deki üniversitelerin çeşitli fakültelerinde yer alan Turizm İşletmeciliği bölümlerine son dört yılda kayıt yaptıran öğrencilerin cinsiyet dağılımı sunulmuştur. Genel olarak hem devlet hem de vakıf üniversitelerinde toplamda erkek öğrenciler kız öğrencilerden daha fazladır. Araştırmada sunulan veriler araştırmanın yapıldığı güne kadar olan verileri yansıtmaktadır. Ayrıca öğrencilerin sayıları sadece Turizm İşletmeciliği bölümü ile ilgili sunulmuştur. Yapılan yayınların sayıları sadece WoS ve Scopus indeksinde yer alan makaleleri kapsamaktadır. Bu durumlar araştırma sınırlılıkları arasında yer almaktadır.

Toplumsal cinsiyet ve turizm akademisi üzerine sınırlı eleştirel düşünme, toplumsal cinsiyet eşitsizliğini turizmi düşünme ve anlama biçimlerinde yerleşik hale getirmektedir. SKH’ye ulaşılmasına katkıda bulunmak için turizm akademisyenlerinin, akademi de dahil olmak üzere bağlamlar ve kurumsal ortamlar genelinde toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve toplumsal cinsiyete dayalı uygulamalar üzerine düşünceleri zorunludur (Dashper vd., 2022). Ancak eğitimde ve eğitim yoluyla toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması ve güçlendirilmesinin daha fazla zamana ihtiyacı bulunmaktadır. UNESCO (2019)’un da belirttiği gibi hâlâ birçok durumda toplumsal cinsiyet önyargısı ve toplumsal cinsiyete dayalı ayrımcılık söz konusudur ve eğitim sistemleri toplumsal cinsiyet eşitsizliğiyle yüzleşmek yerine bu eşitsizliği sıklıkla pekiştirmektedir. Üniversiteler, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Eylem Planlarını geliştirip uygulamaya koydukça, Türkiye’deki üniversitelerde çalışan kadın akademisyenlerin sayısının ve idari pozisyonlara atanan kadınların oranının artması ve turizm bölümlerinin de bu durumdan etkilenmesi muhtemeldir. Benzer şekilde toplumsal cinsiyet eşitliği hedefine yönelik plan ve politikalarının uygulanmasına ilişkin denetleyici mekanizma varlığı da 2030 hedeflerine ulaşmada katkı sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Acharya, B. P. ve Halpenny, E. A. (2013). Homestays as an Alternative Tourism Product for Sustainable Community Development: A Case Study of Women-Managed Tourism Product in Rural Nepal. *Tourism Planning ve Development*, 10(4), 367- 387.
- Acker, J. (1990). Hierarchies, Jobs, Bodies: A Theory of Gendered Organizations. *Gender ve Society*, 4(2), 139-158.
- Aksatan, M., Gunlu, E. ve Kozak, M. (2020). Women Academics in Tourism: A Cross-Gender Study in Turkey. *Internationa Journal of Tourism Research*, 22, 711-725.
- Ardıç Yetiş ve Çalışkan N. (2020). Turizm Sektöründe Kadın İstihdamı: Mevcut Duruma İlişkin Bir Değerlendirme. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(3), 105-119.
- Aydın, B. O., ve Duğan, Ö. (2018). Halkla İlişkiler Lisans Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine Yönelik Tutumları. *Konya Sanat*, 1, 88-103.
- Bañuls, A. L., ve Casado-Díaz, J. M. (2010). Rewards to Education in the Tourism Sector: One Step Ahead. *Tourism Economics*, 16(1), 11-23.
- Basurto-Barcia, J. ve Ricaurte-Quijano, C. (2017). Women in Tourism: Gender (in)Equalities in University Teaching and Research. *Anatolia*, 28(4), 567-581.
- Butler, J. (1990). *Gender trouble: Feminism and the Subversion of Identity*. New York: Routledge.
- Calás, M. ve Smircich, L. (2006). From the “women’s point of view” ten years later: Towards a feminist organization studies’ in *The Sage Handbook of Organization Studies*, S. Clegg, C. Hardy, T. Lawrence and W. Nord (eds). London: Sage.
- Costa, C., Carvalho, I., Caçador, S. ve Breda, Z. (2012). Future Higher Education in Tourism Studies and the Labor Market: Gender Perspectives on Expectations and Experiences. *Journal of Teaching in Travel ve Tourism*, 12(1), 70-90.
- Carvalho, I., Costa, C., Lykke, N. ve Torres, A. (2018). What Could be Done? Tourism, Gender (In) Equality and Women Managers’ Views of What Should Change. In *Proceedings of the International Conference on Gender Research* (pp. 80-88). ISCAP Porto.
- Chambers, D. Munar, A. M., Khoo-Lattimore, C. ve Biran, A. (2017). Interrogating Gender and the Tourism Academy Through Epistemological Lens. *Anatolia*, 28(4), 501-513.
- Cihangir, İ.S., Akmeşe, H. ve Akmeşe, K.A. (2023). Yöresel Gastronomik Ürünlerin Gastronomi Turizmine Kazandırılmasında Kadın Kooperatiflerinin Rolü: Denee Kadın Kooperatifi. *Necmettin Erbakan Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 5(2), 205-225.
- Çiçek, D., Zencir, E. ve Kozak, N. (2017). Women in Turkish tourism. *Journal of Hospitality and Tourism Management*, 31, 228- 234.
- Çiçen, C., Boyacıoğlu E. Z. ve Oğuzhan, A. (2020). Turizmde Kadın İşgücünün Cinsiyet Ayrımcılığı Algısı: Edirne İlinde Bir Araştırma. *Tourism and Recreation*, 2(1), 54-63.
- Dashper, K., Turner, J. ve Wengel, Y. (2022). Gendering Knowledge in Tourism: Gender (in)Equality Initiatives in the Tourism Academy. *Journal of Sustainable Tourism*, 30(7), 1621-1638.
- Eisenstein, H. (1983). *Contemporary Feminist Thought*. Boston: G.K. Hall.
- Ferguson, L. ve Alarcon, D. M. (2015). Gender and sustainable Tourism: Reflections on Theory and Practice. *Journal of Sustainable Tourism*, 23(3), 401- 416.

- Harding, S. (1986). *The Science Question in Feminism*. New York: Cornell University Press.
- İşman A. ve Yusupova G. (2023). Özbekistan’da Kadına Yönelik Şiddet Konulu Cinsiyet Eşitsizliğine Kayıtsız Kalmıyoruz Adlı Kamu Spotu Değerlendirmesi. *Medeniyet ve Toplum Dergisi*, 7(1), 61-77.
- Kaşıkırık, A. ve Gülümser, I. (2021). Toplumsal Cinsiyet Eşitliğinin Anayasalara ve Uluslararası Sözleşmelere Yansımaları. *Ulusam Türkiye Politik Çalışmalar Dergisi*, 1(1), 59- 69.
- Koseoglu, M. A., King, B. ve Rahimi, R. (2020). Gender Disparities and Positioning in Collaborative Hospitality and Tourism Research. *International Journal of Contemporary Hospitality Management*, 32(2), 535-559.
- Meyerson, D.E. ve Kolb, D.M. (2000). Moving Out of the “Armchair”: Developing a Framework to Bridge the Gap Between Feminist Theory and Practice. *Organization*, 7(4), 553-571.
- Neil, K. (2020). The Role of Hospitality ve Tourism Schools in Promoting Gender Equity. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport ve Tourism Education*, 27, 100269.
- Nguyen, C. P. (2022). Tourism and Gender (In)Equality: Global Evidence. *Tourism Management Perspectives*, 41, 100933.
- Nitsch, B. ve Vogels, C. (2022). Gender Equality Boost For Regenerative Tourism: The Case Of Karenni Village Huay Pu Keng (Mae Hong Son, Thailand). *Journal of Tourism Futures*, 8(3), 375-379.
- Rinaldi, A. ve Salerno, I. (2020). The Tourism Gender Gap and its Potential Impact on the Development of the Emerging Countries. *Quality ve Quantity*, 54, 1465-1477.
- Santero-Sanchez, R., Segovia-Perez, M., Castro-Nunez, B., Figueroa-Domecq, C. ve Talon-Ballester, P. (2015). Gender Differences in the Hospitality Industry: A Job Quality Index. *Tourism Management*, 51: 234- 246.
- Smith, D. (1987). *The Everyday World as Problematic: A Feminist Sociology*. Boston: Northeastern University Press.
- Squires, J. (1999). *Gender in Political Theory*. Cambridge: Polity Press.
- Swain, M. (1995). Gender in Tourism. *Annals of Tourism Research*, 22(2), 247- 266.
- T.C. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Çalışma Genel Müdürlüğü, Ulusal İstihdam Stratejisi 2014-2023 ve Eylem Planları 2014-2016, Aralık 2015.
- T.C. Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı (ASPB), Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü (KSGM), Kadının Güçlenmesi Strateji Belgesi ve Eylem Planı (2018-2023), Ankara, 2018.
- Thrane, C. (2008). Earnings Differentiation in the Tourism Industry: Gender, Human Capital, and Sociodemographic Effects. *Tourism Management*, 29, 514-524.
- Thrane, C. (2010). Education and Earnings in the Tourism Industry: The Role of Sheepskin Effects. *Tourism Economics*, 16(3), 549-563.
- UNESCO (2019). Education 2030. France. Erişim Adresi: <https://doi.org/10.54675/IJGQ3826> Erişim tarihi: 05.12.2023.
- United Nations, Open Working Group of the General Assembly on Sustainable Development Goals, 2014, A/68/970, Erişim Adresi: <http://undocs.org/A/68/970> Erişim tarihi: 05.12.2023.

- United Nations World Tourism Organization (UNWTO), (2011), Global Report on Women in Tourism 2010, Erişim Adresi: <https://www.e-unwto.org/doi/book/10.18111/9789284413737> Erişim tarihi: 05.12.2023.
- United Nations World Tourism Organization (UNWTO), (2019), Global Report on Women in Tourism-Second Edition, Erişim Adresi: <https://www.e-unwto.org/doi/book/10.18111/9789284420384>, Erişim tarihi: 05.12.2023.
- United Nations World Tourism Organization (2015), Tourism and the Sustainable Development Goals, UNWTO, Madrid. Erişim Adresi: <https://doi.org/10.18111/9789284417254>, Erişim tarihi: 03.03.2024.
- United Nations, Economic and Social Council on UNICEF Gender Action Plan, 2022-2025, 2021, E/ICEF/2021/31, Erişim Adresi: <https://digitallibrary.un.org/record/3934599?ln=en>, Erişim tarihi: 15.01.2023.
- Van den Brink, M., Benschop, Y., ve Jansen, W. (2010). Transparency in Academic Recruitment: A Problematic Tool For Gender Equality? *Organization Studies*, 31(11), 1459-1483.
- Vartiainen, J. (2002). Gender Wage Differentials in the Finnish Labor Market. *Labor Institute for Economic Research: Discussion Papers*, 179.
- Xu, H., Wang, C., Wu, J., Liang, Y., Jiao, Y. ve Nazneen, S. (2018). Human Poverty Alleviation Through Rural Women’s Tourism Entrepreneurship. *Journal of China Tourism Research*, 14(4), 445-460.
- WEF (World Economic Forum). Global Gender Gap Report 2020, WEF: Geneva, Switzerland, 2020
- WEF (World Economic Forum). Global Gender Gap Report 2021, WEF: Geneva, Switzerland, March 2021.
- WEF (World Economic Forum). Global Gender Gap Report 2022, WEF: Geneva, Switzerland, July 2022.
- WEF (World Economic Forum). Global Gender Gap Report 2023, WEF: Geneva, Switzerland, June 2023.
- Wilkinson, P. F. ve Pratiwi, W. (1995). Gender and Tourism in an Indonesian Village. *Annals of Tourism Research*, 22(2), 283- 299.
- Zhang, J. ve Zhang, Y. (2020). Tourism and Gender Equality: An Asian Perspective. *Annals of Tourism Research*, 85(103067), 1-12.
- Zhang, J. ve Zhang, Y. (2021). A Qualitative Comparative Analysis of Tourism and Gender Equality in Emerging Economies. *Journal of Hospitality and Tourism Management*, 46, 284-292.
- Zhang, Y., Xu, S. ve Zhang, J. (2022). Examining the Relationship between Tourism and Gender Equality: Evidence from Asia. *Sustainability*, 14, 12156.

EXTENDED ABSTRACT

Built on the Millennium Development Goals (MDGs), the set of 17 Sustainable Development Goals and 169 related targets is human-centred, transformation-oriented, universal and holistic. Tourism, which is a rapidly growing and developing sector worldwide, brings about important transformations for many countries (Çiçek et al., 2017). Tourism has the potential to contribute directly or indirectly to sustainable development goals. In particular, Goal 8 “Decent Work and Economic Growth”, Goal 12 “Responsible Production and Consumption” and Goal 14 “Life on Water” include inclusive and sustainable economic growth, sustainable consumption and production, and sustainable use of oceans and marine resources. Goal 5 “Gender Equality” is one of the 17 Sustainable Development Goals proposed at the United Nations Sustainable Development Summit in 2015. The fact that tourism has the opportunity to empower women in various ways by providing jobs and income-generating opportunities for women, especially in small and large-scale tourism-related enterprises, shows the importance of tourism in achieving the target.

Gender Equality

Gender is a concept that emphasises the roles of men and women and forces the cultural structure to change the roles attributed by society (İşman ve Yusupova, 2023). Gender perception is shaped by the family, parents’ education level, professions of family members, circle of friends, school and mass media (Aydın ve Duğan, 2018). According to Eisenstein (1983), gender is quite different from biological differences between the sexes and forms the basis of both the subordination of women and potential change towards gender equality (Swain, 1995: 247).

Gender Equality in Tourism

Gender in tourism, and in particular women in tourism, has received considerable attention (Chambers et al., 2017). Gender and tourism studies started in the 1980s and have increased significantly in the last 10 years.

In a comparative study by Zhang and Zhang (2021) on two issues in developing economies, the results show that tourism is neither a necessary nor a sufficient condition for gender equality. On the contrary, the combination of tourism with the economy, education and employment significantly affects gender equality.

Gender Distribution in Tourism Higher Education in Türkiye

Policies and regulations are a reflection of the value given to gender equality in the workplace and social life (Aksatan et al., 2020). The first steps towards gender equality in Türkiye started with the 1924 Constitution. The Constitution first equalised women and men in terms of “right to education” and then granted “women the right to vote and be elected”. The fundamental rights and freedoms enshrined in the 1924 Constitution were expanded in the 1961 Constitution, the principle of the supremacy of international conventions was adopted in the 1982 Constitution, and comprehensive constitutional amendments in 2004 introduced provisions to ensure gender equality in practice (Kaşıkırık ve Gülümser, 2021).

Conclusion

Gender equality is one of the most important assessment indicators for global and regional sustainable development. Gender equality is included in both the Millennium Development Goals and the Sustainable Development Goals. Target 4.5, one of the SDGs, aims to eliminate gender inequalities in education and ensure equal access to education and training at all levels for vulnerable groups, including persons with disabilities, indigenous peoples and children at risk, by 2030. This goal is in line with Goal 5, which aims to achieve gender equality and empower all women and girls. Tourism as a global economic and social phenomenon can contribute to the realisation of the 17 SDGs. The United Nations World Tourism Organisation (UNWTO) has identified 5 thematic areas related to women in tourism. These are “employment”, “entrepreneurship”, “education and training, leadership”, “policy and decision-making” and “community and civil society”. Within these thematic areas, UNWTO aims to collaborate with national and local government agencies, businesses, cooperatives, international organisations, non-governmental organisations and policy makers to achieve additional sub-goals related to the tourism industry (UNWTO, 2011; UNWTO 2019).

Limited critical reflection on gender and tourism academia entrenches gender inequality in ways of thinking and understanding tourism. To contribute to achieving the SDGs, it is imperative that tourism academics reflect on gender inequality and gendered practices across contexts and institutional settings, including academia (Dashper et al., 2022). However, achieving and strengthening gender equality in and through education needs more time. As UNESCO (2019) notes, gender bias and gender-based discrimination still exist in many cases, and education systems often reinforce rather than confront gender inequality. As universities develop and implement Gender Equality Action Plans, it is likely that the number of women academics and the proportion of women

appointed to administrative positions in Turkish universities will increase and tourism departments will be affected. Similarly, the existence of supervisory mechanisms for the implementation of gender equality plans and policies will also contribute to achieving the 2030 targets.